

**Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Національний університет цивільного захисту України**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії

Володимир САДКОВИЙ

«___»_____2020 року

ПРОГРАМИ

вступних випробувань для осіб, що вступають на навчання для здобуття ступеня магістр за спеціальністю **261 "Пожежна безпека"** (освітні програми "Управління пожежною безпекою", "Пожежна безпека", "Експерт будівельний з пожежної та техногенної безпеки", "Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи")

Вступ

Програми вступних випробувань розроблена Приймальною комісією Національного університету цивільного захисту України відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 11 жовтня 2019 року № 1285, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 02 грудня 2019 року за № 1192/34163 та Правил прийому до Національного університету цивільного захисту України у 2020 році.

Метою вступних випробувань є перевірка у кандидатів на навчання рівня знань, умінь, навичок та здібностей до зазначеного виду діяльності.

Вступні випробування включають:

1. Фахове вступне випробування у вигляді співбесіди (для осіб, що здобули освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) за іншою спеціальністю).

2. Фахове вступне випробування.

3. Єдиний вступний іспит (іноземна мова).

Єдиний вступний іспит з іноземної мови складається у формі зовнішнього незалежного оцінювання. Категорія осіб, що мають право складати іспит з іноземної мови в університеті (замість ЗНО) визначена в правилах прийому до університету.

Для конкурсного відбору осіб під час прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр» конкурсний бал обчислюється як загальна сума балів за результатами фахового вступного випробування та єдиного вступного іспиту (іспиту з іноземної мови). Відповідно до набраної загальної суми балів формується рейтинг кандидатів на навчання, за результатами якого здійснюється зарахування до університету.

Серед осіб, які допущені приймальною комісією до участі в конкурсі та набрали однакову загальну конкурсну суму балів, переважне право на зарахування мають кандидати з вищим середнім балом оцінок із додатку до диплома про попередню освіту.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування у вигляді співбесіди для осіб, що здобули освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) за іншою спеціальністю спеціальністю

ВСТУП

Фахове вступне випробування у вигляді співбесіди з кандидатами на навчання, що здобули освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) за іншою спеціальністю, проводиться з метою оцінки у абітурієнта рівня теоретичних знань, практичних умінь та навичок з фаху, що відповідають освітньому ступеню «бакалавр» за спеціальністю «Пожежна безпека». У разі неуспішного складання випробування абітурієнт не допускається до подальшої участі в конкурсі на зарахування.

Фахове вступне випробування у вигляді співбесіди проводиться фаховою атестаційною комісією за двома теоретичними питаннями. У разі необхідності членами фахової атестаційної комісії можуть бути задані додаткові запитання. Час на підготовку до усної відповіді становить 20-30 хвилин.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ КАНДИДАТА НА НАВЧАННЯ З ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Теоретична підготовка кандидата на навчання за результатами відповіді оцінюється за 2-х бальною шкалою за наступними критеріями:

Оцінка	Критерії
рівень знань достатній	Кандидат на навчання повністю, логічно й послідовно надав відповідь на запитання, пов'язуючи теорію з практикою, виявив вміння самостійно аналізувати, узагальнювати й викладати матеріал, не допускаючи помилок.
рівень знань недостатній	Кандидат на навчання засвоїв тільки основний матеріал, не знає окремих положень, допускає неточності у відповіді. Не вміє достатньо чітко сформулювати окремі положення, порушує послідовність у викладанні матеріалу. Має певні труднощі у пов'язанні теоретичного матеріалу з його практичним застосуванням.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ У ВИГЛЯДІ СПІВБЕСІДИ

2.1. Перелік тем із дисципліни «Пожежна безпека технологічних процесів».

1. Оцінка пожежовибухобезпеки середовища усередині технологічного обладнання.

2. Пожежна безпека виходу горючих речовин із нормально працюючих технологічних апаратів.

3. Безпека виходу горючих речовин із пошкодженого технологічного обладнання.

4. Категорування приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною і пожежною небезпекою.

5. Виробничі джерела запалювання.

6. Запобігання поширенню аварійних ситуацій на виробництві.

7. Методика вивчення пожежовибухонебезпеки виробництва та основні напрямки пожежної безпеки.

8. Пожежна профілактика теплових процесів.

9. Пожежна профілактика процесів ректифікації.

10. Пожежна безпека масообмінних процесів.

11. Пожежна профілактика хімічних процесів.

2.2. Перелік тем із дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка».

1. Теоретичні основи роботи відцентрових насосів.

2. Основне рівняння відцентрових насосів. Параметри відцентрових насосів.

3. Теоретичні основи роботи насосів об'ємного типу. Поршневі насоси.

4. Роторні насоси.

5. Теоретичні основи струминних насосів.

6. Основи пінного гасіння. Прилади та апарати пінного гасіння.

7. Експлуатація насосних установок.

8. Переносні пожежні мотопомпи.

9. Причіпні пожежні мотопомпи.

10. Експлуатація пожежних мотопомп.

11. Будова основних пожежних автомобілів загального призначення.

12. Будова пожежних автомобілів пінного та порошкового гасіння.

2.3. Перелік тем із дисципліни «Пожежна тактика».

1. Основи прогнозування розвитку пожеж.

2. Теоретичні основи локалізації та ліквідації пожеж.

3. Тактичні можливості пожежних підрозділів.

4. Оперативні дії пожежно-рятувальних підрозділів на пожежі.

5. Розрахунок сил і засобів для гасіння пожеж.

6. Управління силами і засобами на пожежі.

7. Оперативні документи з пожежогасіння.

8. Організація роботи тилу при незадовільному водопостачанні.

9. Гасіння пожеж у цивільних будівлях.

10. Гасіння пожеж на промислових підприємствах.

11. Гасіння пожеж на об'єктах агропромислового комплексу.

12. Гасіння пожеж у лісах та на торфовищах.

2.4. Перелік тем із дисципліни «Теорія розвитку та припинення горіння».

1. Загальні відомості про природу процесу горіння, класифікація процесів горіння.

2. Матеріальний баланс процесу горіння.
3. Енергетичний баланс процесу горіння.
4. Горючі системи. Концентраційні межі поширення полум'я.
5. Самоспалахування горючих систем.
6. Самозаймання речовин та матеріалів.
7. Вимушене запалювання горючих систем.
8. Горіння газо-пароповітряних сумішей.
9. Горіння рідин.
10. Горіння твердих речовин.
11. Горіння пило-повітряних сумішей.
12. Пожежа та її розвиток. Параметри розвитку відкритих пожеж.
13. Тепломасообмін пожежі в приміщенні.
14. Теплова теорія припинення горіння.
15. Способи припинення та запобігання процесів горіння. Вогнегасні речовини.

2.5. Перелік тем із дисципліни «Організація служби та підготовки».

1. Організація служби чергових караулів.
2. Особливості організації служби чергових караулів, що охороняють об'єкти на договірних засадах.
3. Організація роботи начальника караулу з виконання функціональних обов'язків.
4. Професійна підготовка особового складу пожежно-рятувальних підрозділів.
5. Гарнізонна служба пожежно-рятувальних підрозділів.

2.6. Перелік тем із дисципліни «Пожежна безпека територій, будівель та споруд».

1. Загальні вимоги з забезпечення пожежної безпеки будівель та споруд.
2. Протипожежні перешкоди.
3. Об'ємно-планувальні рішення з забезпечення пожежної безпеки будівель.
4. Противибуховий захист будівель та споруд.
5. Евакуація людей з будівель та споруд при пожежі.
6. Протидимний захист будівель та споруд.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

3.1. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Пожежна безпека технологічних процесів».

1. Михайлюк О.П., Олійник В.В., Мозговий Г.О. Теоретичні основи пожежної профілактики технологічних процесів та апаратів. - Харків: АЦЗУ МНС України, 2004.- 406 с.

2. О.П. Михайлюк, В.В. Олійник, І.Я. Кріса, П.А. Білим, О.О.Тесленко. Навчальний посібник «Пожежна безпека об'єктів підвищеної небезпеки». – Х.: УЦЗУ, 2010 - 343 с.

3. Алексеев М.В. Основы пожарной профилактики в технологических процессах производств.- М.ВИПТШ МВД СССР - 1972.-338 с.

4. Алексеев М.В., Волков О.М. и др. Пожарная профилактика в технологических процессах производств. -М.: ВИПТШ МВД СССР, 1976. - 292 с.

5. Клубань В.С., Петров А.П., Рябиков В.С. Пожарная безопасность предприятий промышленности и агропромышленного комплекса М.: Стройиздат.- 1987.

6. Алексеев М.В., Волков О.М., Шатров Н.Ф. Пожарная профилактика технологических процессов производств.- М.ВИПТШ МВД СССР - 1986. - 370 с.

7. ДСТУ 2272-2006 ССБТ. Пожежна безпека. Терміни та визначення. - Київ: Держстандарт України, 2006. - 38 с.

3.2. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка».

1. Ларін О.М., Мисюра М.І, Кривошей Б.І., Воробйов О.В. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка. Частина 1. Конструкції базових шасі та матеріали, які використовують при виготовленні пожежної та аварійно-рятувальної техніки / Х.: УЦЗУ, 2007

2. Пожежні машини: навч. Посіб. / О.М. Ларін, В.Г. Баркалов, С.А. Виноградов, А.Я. Калиновський, О.М. Семків. - Х.: НУЦЗУ, К.: МПБП "Гордон", 2016. - 279 с.

3. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка: (Історія, сьогодні, майбутнє) / О.М. Ларін, І.М. Грицина, С.В. Васильєв, Кривошей Б.І.; Під заг. ред. О.М. Ларіна . — Х.: АГЗУ, 2005. — 160 с.

4. Експлуатація пожежної та аварійно-рятувальної техніки: навч. Посіб. / О.М. Ларін, О.М. Семків, М.І. Мисюра, Б.І. Кривошей — Х: НУЦЗУ, КП "Міськдрук", 2012. - 312 с.

5. Настанова з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України, наказ ДСНС України №432 від 27.06.2013 р.

6. Методичні рекомендації з експлуатації та ремонту пожежних рукавів, наказ ДСНС України №107 від 01.04.2013 р.

7. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка. Частина 2. Основи проектування пожежно-технічних засобів: Навчальний посібник / О.М. Ларін, Г.О. Чернобай, Ю.М. Сенчіхін, Є.М. Грінченко, А.Я. Калиновський – Харків: УЦЗУ, 2008. – 572 с

8. Постник, М.И. Защита населения и хозяйственных объектов в чрезвычайных ситуациях : Учебник . — Минск : Высшейш. шк., 2003 . — 398 с. — 985-06-0815-3

9. Інженерна техніка та спеціальні машини для ліквідації надзвичайних ситуацій: навч. Посіб. / О.М. Ларін, І.М. Грицина, Н.І. Грицина, А.Я. Калиновський, Б.І. Кривошей. – Х.: НУЦЗУ, КП «Міськдрук», 2012 – 380 с.

3.3. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Пожежна тактика».

1. Кодекс цивільного захисту України. №5403-VI від 02.10.2012 р.
2. Наказ МНС України від 23.09.2011 року №1021. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання та використання оперативних планів і карток пожежогасіння.
3. Наказ МНС України від 30.08.2011 року № 900. Про затвердження рекомендацій щодо гасіння пожеж у висотних будівлях.
4. Наказ МНС України від 16.12.2011 року № 1342 «Про затвердження Настанови з організації газодимозахисної служби в підрозділах оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України».
5. Правила безпеки праці в органах та підрозділах МНС України, наказ МНС України від 07.05.2007 року №312.
6. НАПБ 05.02-35- 2004 «Інструкція щодо гасіння пожеж у резервуарах із нафтою та нафтопродуктами.
7. Основи тактики гасіння пожеж. Сировой В.В., Сенчихін Ю.М., Лісняк А.А., Дерев`янку І.Г.. Навчальний посібник.
8. Пожежна тактика. П.П. Ключ, В.Г. Палюх, А.С. Пустовой, Ю.М. Сенчихін, В.В. Сировий. Харків. 1998 – 458 С.
9. Ключ П.П. , Палюх В.Г. В.О. Росоха). Тактична і психологічна підготовка особового складу пожежної охорони. – Х., 2002. – 288с.
10. Иванников В.П., Ключ П.П. Справочник руководителя тушения пожара. - М., 1987. 288 с.

3.4. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Теорія розвитку та припинення горіння».

1. Тарахно О.В. Теоретичні основи пожежовибухонебезпеки. –Харків: АЦЗУ, 2006. – 395 с.
2. Тарахно О.В. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Теорія розвитку та припинення горіння» / Тарахно О.В., Жернокльов К.В. - Харків : УЦЗУ, 2006. – 208 с.
3. Шароварников А.Ф. Общая и специальная химия / Шароварников А.Ф., Салем Р.Р., Воевода С.С. – М.: АГПС МЧС России, 2005. – 458 с.
4. Корольченко А.Я. Процессы горения и взрыва / Учебник. – М.: Пожнаука, 2007 г. – 266 с.
5. Шебеко Ю.Н., Навценя В.Ю. Расчет основных показателей пожаровзрывоопасности веществ и материалов. / Шебеко Ю.Н., Навценя В.Ю. и др. - М.: ВНИИПО, 2002. – 77 с.
6. Корольченко А.Я., Пожаровзрывоопасность веществ и материалов и средства их тушения / Корольченко А.Я., Корольченко Д.А., ч. I. - М.: Пожнаука, 2004. – 714 с.
7. Корольченко А.Я., Пожаровзрывоопасность веществ и материалов и средства их тушения / Корольченко А.Я., Корольченко Д.А., ч. II. - М.: Пожнаука, 2004. – 774 с.

8. Тарахно О.В. Лабораторний практикум з курсу «Теорія розвитку та припинення горіння» / Тарахно О.В., Жернокльов К.В., Баланюк В.М. – Харків: АЦЗУ, 2004.

3.5. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Організація служби та підготовки».

1. Кодекс цивільного захисту України.

2. Указ Президента України від 16 січня 2013 року № 20/2013 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».

3. Організація служби та підготовки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів: навч. посіб./ Безуглов О.Є., Ішук В.М., Колонов О.М., Назаров О.О., Попов В.М. – Х.: НУЦЗУ, КП «Міськдрук», 2012. – 436 с.

4. Наказ МНС України від 01.07.2009 р. № 444 Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту.

5. Наказ МНС України від 01.09.2009 р. № 601 Про затвердження Положення про організацію службової підготовки особового складу органів і підрозділів цивільного захисту.

6. Наказ ДСНС України від 01.08.2013 р. № 507 «Про проведення професійно-технічного навчання, перепідготовки, підвищення кваліфікації, курсів цільового призначення осіб рядового і начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту».

7. Наказ МНС України від 31.10.2008 року № 794 Про затвердження Тимчасового порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб МНС України.

8. Наказ МНС України від 13.03.2012 року № 575 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

9. Наказ МНС України від 7.05.2007 року № 312 Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.

10. Наказ МНС України від 16.12.2011 р. № 1342 «Про затвердження Настанови з організації газодимозахисної служби в підрозділах оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України».

11. Настанова з організації зв'язку та організації інформаційних систем в МНС України.

12. Наказ ДСНС України від 27.06.2013 р. № 432 Про затвердження Настанови з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України.

3.6. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Пожежна безпека територій, будівель та споруд».

1. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва, Мінрегіонбуд України.

2. ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення.
3. ДБН В.2.2-15:2019 Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення.
4. СНиП 2.09.02–85*. Производственные здания.
5. ДБН В.2.5-20:2018 Газопостачання.
6. НАПБ А.01.001-04 Правила пожежної безпеки в Україні. Наказ МВС України №1417 від 30.12.2014 р.
7. М.М.Кулешов, Ю.В.Уваров, О.Л.Олійник, В.П.Пустомельник, О.І.Єгурнов Пожежна безпека будівель та споруд, - Х.: АЦЗУ, 2004
8. Б.В. Грушевский, Н.Л. Котов, В.И. Сидорук и др. Пожарная профилактика в строительстве. - М.: Стройиздат, 1989. - 368 с.
9. М.Я. Ройтман. Пожарная профилактика в строительном деле. - М.: ВИПТШ, 1975.

Голова фахової атестаційної комісії

Юрій КЛЮЧКА

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

ВСТУП

Фахове вступне випробування проводиться з метою перевірки та оцінки теоретичної підготовки вступника, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін, їх відповідності вимогам стандарту якості освіти, положенням про ступеневу освіту, навчальним планам і програмам підготовки фахівців.

Для проведення фахового вступного випробування створюється комісія на чолі з Головою, до складу якої включаються викладачі, які викладають профільні навчальні дисципліни.

Фахове вступне випробування проводиться у вигляді тестування яке складається зі 100 питань. Час на виконання тестових завдань складає 1 годину.

Для складання випробування абітурієнт може використовувати ручки, олівці, лінійку, калькулятор. Усі інші матеріали, як то законодавчі та нормативні акти, методичні матеріали, довідники, словники, записи, конспекти, тощо, а також засоби мобільного зв'язку, будь-які носії інформації протягом іспиту абітурієнтам використовувати суворо забороняється. В разі порушення зазначених вимог, а також при виявленні проявів несамостійного виконання абітурієнтами завдань комплексного іспиту, які проявляються, наприклад, у вигляді розмов, підказування, інших видів спілкування, викладач, котрий здійснює контроль за проведенням іспиту, робить помітку на титульному листі екзаменаційної роботи про зниження екзаменаційної оцінки, а в разі виявлення повторного порушення – має право вивести абітурієнта з іспиту з виставленням йому загальної незадовільної оцінки.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ КАНДИДАТА НА НАВЧАННЯ З ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.

Оцінка з фахового вступного випробування виставляється за 100-бальною шкалою (від 100 до 200), де кількість вірних відповідей відповідає кількості набраних балів.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ІЗ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ.

2.1. Перелік тем із дисципліни «Пожежна безпека технологічних процесів».

1. Оцінка пожежовибухобезпеки середовища усередині технологічного обладнання.

2. Пожежна безпека виходу горючих речовин із нормально працюючих технологічних апаратів.

3. Безпека виходу горючих речовин із пошкодженого технологічного обладнання.

4. Категорування приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною і пожежною небезпекою.

5. Виробничі джерела запалювання.

6. Запобігання поширенню аварійних ситуацій на виробництві.

7. Методика вивчення пожежовибухонебезпеки виробництва та основні напрямки пожежної безпеки.

8. Пожежна профілактика теплових процесів.

9. Пожежна профілактика процесів ректифікації.

10. Пожежна безпека масообмінних процесів.

11. Пожежна профілактика хімічних процесів.

2.2. Перелік тем із дисципліни «Пожежна безпека електроустановок».

1. Електричні кола постійного струму.

2. Магнітні кола з постійною магніторушійною силою.

3. Електричні кола змінного струму.

4. Перехідні процеси в електричних колах.

5. Електричні машини та апарати.

6. Електричні вимірювання та прилади.

7. Основи пожежної безпеки використання електроустановок

8. Пожежна профілактика електричних мереж.

9. Пожежна профілактика в силових, освітлювальних та спеціальних електроустановках.

10. Захист від статичної електрики. Блискавкозахист.

11. Нагляд за забезпеченням пожежної безпеки при проектуванні та експлуатації електроустановок.

12. Дослідження пожеж від електроустановок.

2.3. Перелік тем із дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка».

1. Теоретичні основи роботи відцентрових насосів.

2. Основне рівняння відцентрових насосів. Параметри відцентрових насосів.

3. Теоретичні основи роботи насосів об'ємного типу. Поршневі насоси.

4. Роторні насоси.

5. Теоретичні основи струминних насосів.

6. Основи пінного гасіння. Прилади та апарати пінного гасіння.

7. Експлуатація насосних установок.

8. Переносні пожежні мотопомпи.

9. Причіпні пожежні мотопомпи.

10. Експлуатація пожежних мотопомп.

11. Будова основних пожежних автомобілів загального призначення.

12. Будова пожежних автомобілів пінного та порошкового гасіння.

13. Будова пожежних автомобілів газового та комбінованого гасіння.

14. Пожежні автомобілі для гасіння великих пожеж (ПНС, АР, АГВТ).

15. Пожежні автомобілі аеродромної служби.

16. Пожежні суда, потяги, літаки.

17. Пожежні автодрабини та авто підіймачі.
18. Пожежні автомобілі зв'язку, освітлення, ГДЗС, штабн.
19. Спеціальні аварійно-рятувальні машини.
20. Основи організації експлуатації та ремонту аварійно-рятувальних автомобілів в частинах.
21. Технічне обслуговування та ремонт пожежних автомобілів в умовах пожежної частини.
22. Особливості експлуатації пожежних рукавів.
23. Особливості експлуатації насосних установок пожежних автомобілів.
24. Ставлення до оперативного розкладу, консервація, передача та списання техніки.
25. Діагностування пожежних та аварійно-рятувальних автомобілів.

2.4. Перелік тем із дисципліни «Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту».

1. Загальна частина Кодексу України про адміністративне правопорушення.
2. Особлива частина Кодексу України про адміністративне правопорушення.
3. Основні положення адміністративного процесу. Порушення адміністративної справи та протокол про адміністративне правопорушення.
4. Розгляд адміністративних прав. Постанова про накладення адміністративного стягнення.
5. Порядок звернення до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування
6. Застосування Загальної та Особливої частини Кримінального кодексу України в діяльності органів ДСНС України.
7. Основні положення кримінального судочинства України.
8. Участь співробітників ДСНС України в зборі фактичних даних за фактами пожеж згідно положень КПК України. Взаємодія з іншими підрозділами при розслідування пожеж.
9. Загальні положення криміналістики. Здійснення звукозапису, фото-, і відео зйомки як допоміжних засобів документування правопорушень у сфері техногенної та пожежної безпеки.
10. Криміналістична тактика огляду місця події.
11. Порядок проведення та процесуальні вимоги щодо експертного дослідження пожеж
12. Обставини, які підлягають встановленню. Пожежна обстановка. Виявлення осередку пожежі. Встановлення джерела запалювання. Встановлення причини пожежі. Форма та зміст пожежно-технічного висновку про причину пожежі.

2.5. Перелік тем із дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт».

1. Розвідка зони надзвичайних ситуацій.
2. Транспортування постраждалих.

3. Технічні засоби проведення аварійно-рятувальних робіт.
4. Організація аварійно-рятувальних робіт при руйнуванні будинків.
5. Організація аварійно-рятувальних робіт на автомобільному транспорті.
6. Організація аварійно-рятувальних робіт на воді.
7. Організація аварійно-рятувальних робіт при землетрусах.
8. Організація аварійно-рятувальних робіт при повенях та підтопленнях.
9. Організація аварійно-рятувальних робіт при аваріях з викидом НХР.
10. Організація аварійно-рятувальних робіт в умовах радіації.

2.6. Перелік тем із дисципліни «Пожежно-рятувальна підготовка».

1. Робота з ручними пожежними драбинами.
2. Робота з рятувальною мотузкою.
3. Оперативне розгортання.
4. Подолання 100-метрової смуги з перешкодами.
5. Призначення та задачі пожежно-рятувальної підготовки. Правила безпеки праці при проведенні занять з пожежно-рятувальної підготовки.
6. Одягання захисного одягу та спорядження пожежного рятувальника.
7. Інструкторсько-методична підготовка командира відділення та начальника караулу. Підготовка та методика проведення занять з ПРП.
8. Спеціальне оснащення і страхувальні засоби.
9. Спеціальні вузли.
10. Пересування по вертикальним канатам.
11. Пересування по горизонтальним канатам.
12. Спуск потерпілого по вертикальним канатам.
13. Рятувальні роботи на висоті та на воді.

2.7. Перелік тем із дисципліни «Пожежна тактика».

1. Основи прогнозування розвитку пожеж.
2. Теоретичні основи локалізації та ліквідації пожеж.
3. Тактичні можливості пожежних підрозділів.
4. Оперативні дії пожежно-рятувальних підрозділів на пожежі.
5. Розрахунок сил і засобів для гасіння пожеж.
6. Управління силами і засобами на пожежі.
7. Оперативні документи з пожежогасіння.
8. Організація роботи тилу при незадовільному водопостачанні.
9. Гасіння пожеж у цивільних будівлях.
10. Гасіння пожеж на промислових підприємствах.
11. Гасіння пожеж на об'єктах агропромислового комплексу.
12. Гасіння пожеж у лісах та на торфовищах.
13. Тактична підготовка начальницького складу пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС України.

2.8. Перелік тем із дисципліни «Автоматичні системи протипожежного захисту».

1. Системи пожежної сигналізації.
2. Системи автоматичного пожежогасіння.
3. Прилади і системи виробничої автоматики.

2.9. Перелік тем із дисципліни «Організація роботи в непридатному для дихання середовищі».

1. Організація газодимозахисної служби територіальних підрозділів ДСНС.
2. Основні поняття про фізіологію дихання, продукти горіння та їх вплив на організм людини.
3. Класифікація засобів захисту органів дихання.
4. Загальні правила роботи в ізолюючих апаратах.
5. Розрахунок часу роботи в АСП.
6. Система експлуатації ізолюючих апаратів.
7. Оперативна перевірка, перевірка № 1 АСП.

2.10. Перелік тем із дисципліни «Теорія розвитку та припинення горіння».

1. Загальні відомості про природу процесу горіння, класифікація процесів горіння.
2. Матеріальний баланс процесу горіння.
3. Енергетичний баланс процесу горіння.
4. Горючі системи. Концентраційні межі поширення полум'я.
5. Самоспалахування горючих систем.
6. Самозаймання речовин та матеріалів.
7. Вимушене запалювання горючих систем.
8. Горіння газо-пароповітряних сумішей.
9. Горіння рідин.
10. Горіння твердих речовин.
11. Горіння пило-повітряних сумішей.
12. Пожежа та її розвиток. Параметри розвитку відкритих пожеж.
13. Тепломасообмін пожежі в приміщенні.
14. Теплова теорія припинення горіння.
15. Способи припинення та запобігання процесів горіння. Вогнегасні речовини.

2.11. Перелік тем із дисципліни «Організація служби та підготовки».

1. Організація служби чергових караулів.
2. Особливості організації служби чергових караулів, що охороняють об'єкти на договірних засадах.
3. Організація роботи начальника караулу з виконання функціональних обов'язків.
4. Професійна підготовка особового складу пожежно-рятувальних підрозділів.

5. Гарнізонна служба пожежно-рятувальних підрозділів.

2.12. Перелік тем із дисципліни «Стійкість будівель та споруд при пожежі».

1. Згинальні та стиснуті будівельні елементи.
2. Поведінка будівельних конструкцій під час пожежі.

2.13. Перелік тем із дисципліни «Пожежна безпека територій, будівель та споруд».

1. Загальні вимоги з забезпечення пожежної безпеки будівель та споруд.
2. Протипожежні перешкоди.
3. Об'ємно-планувальні рішення з забезпечення пожежної безпеки будівель.
4. Противибуховий захист будівель та споруд.
5. Евакуація людей з будівель та споруд при пожежі.
6. Протидимний захист будівель та споруд.

2.14. Перелік тем із дисципліни «Державний нагляд у сфері пожежної безпеки».

1. Організація забезпечення протипожежного захисту в Україні.
2. Організація та здійснення державного нагляду у сфері пожежної безпеки.
3. Організація діяльності територіальних органів державного нагляду у сфері пожежної безпеки.
4. Організація діяльності добровільних протипожежних формувань.
5. Організація перевірки протипожежного стану об'єкта.
6. Порядок оформлення результатів перевірки протипожежного стану об'єкту.
7. Порядок обліку пожеж та їх наслідків.
8. Порядок подання та реєстрації документів дозвільного характеру.
9. Організація навчання робітників та службовців правилам пожежної безпеки.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

3.1. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Пожежна безпека технологічних процесів».

1. Михайлюк О.П., Олійник В.В., Мозговий Г.О. Теоретичні основи пожежної профілактики технологічних процесів та апаратів. - Харків: АЦЗУ МНС України, 2004.- 406 с.

2. О.П. Михайлюк, В.В. Олійник, І.Я. Кріса, П.А. Білим, О.О.Тесленко. Навчальний посібник «Пожежна безпека об'єктів підвищеної небезпеки». – Х.: УЦЗУ, 2010 - 343 с.

3. Алексеев М.В. Основы пожарной профилактики в технологических процессах производств.- М.ВИПТШ МВД СССР - 1972.-338 с.

4. Алексеев М.В., Волков О.М. и др. Пожарная профилактика в технологических процессах производств. -М.: ВИПТШ МВД СССР, 1976. - 292 с.
5. Клубань В.С., Петров А.П., Рябиков В.С. Пожарная безопасность предприятий промышленности и агропромышленного комплекса М.: Стройиздат.- 1987.
6. Алексеев М.В., Волков О.М., Шатров Н.Ф. Пожарная профилактика технологических процессов производств.- М.ВИПТШ МВД СССР - 1986. - 370 с.
7. ДСТУ 2272-2006 ССБТ. Пожежна безпека. Терміни та визначення. - Київ: Держстандарт України, 2006. - 38 с.

3.2. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Пожежна безпека електроустановок».

1. Кулаков О.В., Росоха В.О. Електротехніка та пожежна профілактика в електроустановках. Підручник – Харків: НУЦЗУ, 2010. – 569 с.
2. Правила улаштування електроустановок. - Харків: Видавництво «Індустрія», 2013. - 422 с.
3. Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів. Затверджені Наказом № 2588 Міністерства палива та енергетики України від 25.07.2006 зі змінами, що затверджені Наказом № 91 Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 13.02.2012. Зареєстровані в Міністерстві юстиції України 02.04.2012 за № 350/20663.
4. НПАОП 40.1-1.07-01 (ДНАОП 1.1.10-1.07-01). Правила експлуатації електрозахисних засобів. - Київ: Держнаглядохоронпраці, 2001. – 120 с.
5. НПАОП 40.1-1.21-98 (ДНАОП 0.00-1.21-98). Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів. - Київ: Держнаглядохоронпраці, 1998. – 380 с.
6. НПАОП 40.1-1.29-97 (ДНАОП 0.00-1.29-97). Правила захисту від статичної електрики. - Київ: Держнаглядохоронпраці, 1997. – 230 с.
7. ДСТУ Б В.2.5-38:2008. Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд (ІЕС 62305:2006 NEC). Введ. 01.01.2009 Наказом Мінрегіонбуду України від 27.06.2008 №269 замість РД 34.21.122-87.

3.3. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка».

1. Ларін О.М., Мисюра М.І, Кривошей Б.І., Воробйов О.В. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка. Частина 1. Конструкції базових шасі та матеріали, які використовують при виготовленні пожежної та аварійно-рятувальної техніки / Х.: УЦЗУ, 2007
2. Пожежні машини: навч. Посіб. / О.М. Ларін, В.Г. Баркалов, С.А. Виноградов, А.Я. Калиновський, О.М. Семків. - Х.: НУЦЗУ, К.: МПБП “Гордон”, 2016. - 279 с.

3. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка: (Історія, сьогодення, майбутнє) / О.М. Ларін, І.М. Грицина, С.В. Васильєв, Кривошей Б.І.; Під заг. ред. О.М. Ларіна . — Х.: АГЗУ, 2005. — 160 с.

4. Експлуатація пожежної та аварійно-рятувальної техніки: навч. Посіб. / О.М. Ларін, О.М. Семків, М.І. Мисюра, Б.І. Кривошей — Х: НУЦЗУ, КП “Міськдрук”, 2012. - 312 с.

5. Настанова з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України, наказ ДСНС України №432 від 27.06.2013 р.

6. Методичні рекомендації з експлуатації та ремонту пожежних рукавів, наказ ДСНС України №107 від 01.04.2013 р.

7. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка. Частина 2. Основи проектування пожежно-технічних засобів: Навчальний посібник / О.М. Ларін, Г.О. Чернобай, Ю.М. Сенчіхін, Є.М. Грінченко, А.Я. Калиновський — Харків: УЦЗУ, 2008. — 572 с

8. Постник, М.И. Защита населения и хозяйственных объектов в чрезвычайных ситуациях : Учебник . — Минск : Высшейш. шк., 2003 . — 398 с. — 985-06-0815-3

9. Інженерна техніка та спеціальні машини для ліквідації надзвичайних ситуацій: навч. Посіб. / О.М. Ларін, І.М. Грицина, Н.І. Грицина, А.Я. Калиновський, Б.І. Кривошей. — Х.: НУЦЗУ, КП «Міськдрук», 2012 — 380 с.

3.4. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту».

1. Кодекс цивільного захисту України

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення.

3. Кодекс адміністративного судочинства України.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України.

5. Кримінальний кодекс України, Харків, “Право”, 2011.

6. Островерх О.О., Ковалевська Т.М., Белан С.В. Правові основи цивільного захисту. Розділ: Організація адміністративно-правої діяльності в органах та підрозділах МНС України: Конспект лекцій. — Харків 2008 — 111 с.

7. Правові основи цивільного захисту. Розділ: «Організація та проведення дізнання у справах про пожежі та порушення протипожежних правил». Конспект лекцій. / Островерх О.О., Ковалевська Т.М. — Х.: УЦЗУ, 2008 — 99 с.

8. Островерх О.О., Ковалевська Т.М., Рябінін І.М., Неминуций С.А. Правові основи цивільного захисту. Розділ: «Експертиза та дослідження пожеж». Текст лекцій. — Х.- НУЦЗУ, 2009.- 86 с.

9. Правові основи організації та забезпечення цивільного захисту: конспект лекцій./ Укладачі: О.О.Островерх, М.М.Удянський, Т.М.Ковалевська. - Х.: НУЦЗУ, 2012 — 226 с.

10. Ушаков Л.А., Саєнко О.І. Обставини, що підлягають доведенню при розслідуванні пожеж. 1996.

3.5. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт».

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України. Наказ МНС України 07.05.2007 р. № 312.
3. Рятувальні роботи при надзвичайних ситуаціях. Частина 1: Навчальний посібник / Аветисян В.Г., Сенчихін Ю.М., Тригуб В.В., Кулаков С.В., Куліш Ю.О., Александров В.Л., Адаменко М.І. – К: Основа, 2006. – 360 с.
4. Аветисян В.Г., Бондар В.В., Куліш Ю.О., Тригуб В.В. Організація аварійно-рятувальних робіт: Текст лекцій. – Харків : УЦЗУ, 2007. - 140 с.
5. Аветисян В.Г., Бондар В.В., Куліш Ю.О., Тригуб В.В. Организация аварийно-спасательных работ: Текст лекций – Харків : УГЗУ, 2009 . – 150 с.

3.6. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Пожежно-рятувальна підготовка».

1. Пожежно-рятувальна підготовка: навч. посіб. / О.Є. Безуглов, І.А. Горпинич, Д.В. Олійник, О.М. Семків, В.В. Сипавін. – Х.: НУЦЗУ, 2011. – 228 с.
2. Висотно-верхолазна підготовка. Техніка рятувальних робіт на висоті: практ. посіб. / Укладачі: О.Є. Безуглов, Р.Г. Мелещенко, С.М. Щербак – Х.: НУЦЗУ, 2012. – 212 с.
3. Сучасний пожежно-прикладний спорт. Величко В.М., Тивошенко С.І., Панков Ю.І. М. – 1983 р.
4. Пожежно-прикладний спорт. Правила змагань. – 1990 р.
5. Правила охорони праці під час виконання робіт на висоті. – Наказ №62 Держгірпромнагляду від 27.03.2007 року.

3.7. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Пожежна тактика».

1. Кодекс цивільного захисту України. №5403-VI від 02.10.2012 р.
2. Наказ МНС України від 23.09.2011 року №1021. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання та використання оперативних планів і карток пожежогасіння.
3. Наказ МНС України від 30.08.2011 року № 900. Про затвердження рекомендацій щодо гасіння пожеж у висотних будівлях.
4. Наказ МНС України від 16.12.2011 року № 1342 «Про затвердження Настанови з організації газодимозахисної служби в підрозділах оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України».
5. Правила безпеки праці в органах та підрозділах МНС України, наказ МНС України від 07.05.2007 року №312.
6. НАПБ 05.02-35- 2004 “Інструкція щодо гасіння пожеж у резервуарах із нафтою та нафтопродуктами.
7. Основи тактики гасіння пожеж. Сировой В.В., Сенчихін Ю.М., Лісняк А.А., Дерев’янка І.Г.. Навчальний посібник.

8. Пожежна тактика. П.П. Ключ, В.Г. Палюх, А.С. Пустовой, Ю.М. Сенчихін, В.В. Сировий. Харків. 1998 – 458 С.

9. Ключ П.П. , Палюх В.Г. В.О. Росоха). Тактична і психологічна підготовка особового складу пожежної охорони. – Х., 2002. – 288с.

10. Иванников В.П., Ключ П.П. Справочник руководителя тушения пожара. - М., 1987. 288 с.

3.8. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Автоматичні системи протипожежного захисту».

1. Бондаренко С.М та інші. Системи пожежної та охоронної сигналізації. Текст лекцій. Харків, УЦЗУ, 2008.

2. Котов А.Г. Пожаротушение и системы безопасности. Київ: Репро-Графіка, 2003.

3. Дерев'янюк О.А. та інші. Автоматика для запобігання вибухам та пожежам –Харків, УЦЗУ, 2006.

4. Бубырь Н.Ф., Воробьев Р.П., Быстров Ю.В. и др. Эксплуатация установок пожарной автоматики.- М.: Стройиздат, 1986.

3.9. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Організація роботи у непридатному для дихання середовищі».

1. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс. : за станом на 01 липня 2013 р. – К. : Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2013. – 82 с. – (Бібліотека офіційних видань).

2. Настанова з організації газодимозахисної служби в підрозділах Оперативно-рятувальної служби МНС України. Наказ МНС України № 1342 від 16.12.2011р

3. Наказ МНС України від 07.05.07. № 312 Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.

4. П.А.Ковальов, В.М.Стрілець, О.В.Єлізаров, О.Є.Безуглов Основи створення та експлуатації апаратів на стисненому повітрі. – Харків, 2005. – 359 с.

5. В.М Стрілець. Засоби індивідуального захисту органів дихання. Основи створення та експлуатації // Навчальний посібник. - Х.: АПБУ, 2001.- 118с.

6. Методичні рекомендації, щодо експлуатування регенеративних дихальних апаратів // Ковальов П.А., Стрілець В.М., Міщенко К.І. Харків-1999р. с. 87.

7. Стрілець В.М., Бородич П.Ю., Росоха С.В. Закономірності діяльності рятувальників при проведенні аварійно-рятувальних робіт на станціях метрополітену: монографія / В.М. Стрілець, П.Ю. Бородич, С.В. Росоха. – Х.: НУГЗУ, 2011. – 120 с.

8. В.М.Стрілець, П.А.Ковальов, П.Ю.Бородич, С.В.Росоха Основи створення та експлуатації засобів індивідуального захисту / Навчальний посібник. – Харків, НУЦЗУ, 2014.

3.10. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Теорія розвитку та припинення горіння».

1. Тарахно О.В. Теоретичні основи пожежовибухонебезпеки. –Харків: АЦЗУ, 2006. – 395 с.

2. Тарахно О.В. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Теорія розвитку та припинення горіння» / Тарахно О.В., Жернокльов К.В. - Харків : УЦЗУ, 2006. – 208 с.

3. Шароварников А.Ф. Общая и специальная химия / Шароварников А.Ф., Салем Р.Р., Воевода С.С. – М.: АГПС МЧС России, 2005. – 458 с.

4. Корольченко А.Я. Процессы горения и взрыва / Учебник. – М.: Пожнаука, 2007 г. – 266 с.

5. Шебеко Ю.Н., Навценя В.Ю. Расчет основных показателей пожаровзрывоопасности веществ и материалов. / Шебеко Ю.Н., Навценя В.Ю. и др. - М.: ВНИИПО, 2002. – 77 с.

6. Корольченко А.Я., Пожаровзрывоопасность веществ и материалов и средства их тушения / Корольченко А.Я., Корольченко Д.А., ч. I. - М.: Пожнаука, 2004. – 714 с.

7. Корольченко А.Я., Пожаровзрывоопасность веществ и материалов и средства их тушения / Корольченко А.Я., Корольченко Д.А., ч. II. - М.: Пожнаука, 2004. – 774 с.

8. Тарахно О.В. Лабораторний практикум з курсу «Теорія розвитку та припинення горіння» / Тарахно О.В., Жернокльов К.В., Баланюк В.М. – Харків: АЦЗУ, 2004.

3.11. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Організація служби та підготовки».

1. Кодекс цивільного захисту України.

2. Указ Президента України від 16 січня 2013 року № 20/2013 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».

3. Організація служби та підготовки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів: навч. посіб./ Безуглов О.Є., Іщук В.М., Коленов О.М., Назаров О.О., Попов В.М. – Х.: НУЦЗУ, КП «Міськдрук», 2012. – 436 с.

4. Наказ МНС України від 01.07.2009 р. № 444 Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту.

5. Наказ МНС України від 01.09.2009 р. № 601 Про затвердження Положення про організацію службової підготовки особового складу органів і підрозділів цивільного захисту.

6. Наказ ДСНС України від 01.08.2013 р. № 507 «Про проведення професійно-технічного навчання, перепідготовки, підвищення кваліфікації, курсів цільового призначення осіб рядового і начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту».

7. Наказ МНС України від 31.10.2008 року № 794 Про затвердження Тимчасового порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб МНС України.

8. Наказ МНС України від 13.03.2012 року № 575 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

9. Наказ МНС України від 7.05.2007 року № 312 Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.

10. Наказ МНС України від 16.12.2011 р. № 1342 «Про затвердження Настанови з організації газодимозахисної служби в підрозділах оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України».

11. Настанова з організації зв'язку та організації інформаційних систем в МНС України.

12. Наказ ДСНС України від 27.06.2013 р. № 432 Про затвердження Настанови з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України.

3.12. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Стійкість будівель та споруд при пожежі».

1. Квітковський Ю.В., Удянський М.М., Миргород О.В., Луценко Ю.В., Морозов А.І. Будівельні конструкції та їх поведінка в умовах надзвичайних ситуацій: практикум. – Харків : НУЦЗУ, 2011. – 158 с.

2. Пушкаренко А.С., Васильченко О.В., Квітковський Ю.В., Луценко Ю.В., Миргород О.В. Вогнезахисне оброблення будівельних матеріалів і конструкцій. – Харків: НУЦЗУ, 2011. – 176 с.

3. Васильченко О.В., Квітковський Ю.В., Луценко Ю.В., Миргород О.В. Безпека експлуатації будівель і споруд та їх поведінка в умовах надзвичайних ситуацій. – Харків: НУЦЗУ, 2010. – 372 с.

4. Пушкаренко А.С., Васильченко О.В. Будівельні матеріали та їх поведінка в умовах високих температур. – Харків: АПБУ, 2001.

3.13. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Пожежна безпека територій, будівель та споруд».

1. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва, Мінрегіонбуд України.

2. ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення.

3. ДБН В.2.2-15:2019 Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення.

4. СНиП 2.09.02–85*. Производственные здания.

5. ДБН В.2.5-20:2018 Газопостачання.

6. НАПБ А.01.001-04 Правила пожежної безпеки в Україні. Наказ МВС України №1417 від 30.12.2014 р.

7. М.М.Кулешов, Ю.В.Уваров, О.Л.Олійник, В.П.Пустомельник, О.І.Єгурнов Пожежна безпека будівель та споруд, - Х.: АЦЗУ, 2004

8. Б.В. Грушевский, Н.Л. Котов, В.И. Сидорук и др. Пожарная профилактика в строительстве. - М.: Стройиздат, 1989. - 368 с.

9. М.Я. Ройтман. Пожарная профилактика в строительном деле. - М.: ВИПТШ, 1975.

3.14. Список рекомендованої літератури з дисципліни «Державний нагляд у сфері пожежної безпеки».

1. Кодекс цивільного захисту України.

2. Указ Президента України від 16 січня 2013 року № 20/2013 ««Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій»».

3. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 року № 877-V.

4. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 року № 564 «Про Порядок функціонування добровільної пожежної охорони».

6. Постанова КМУ від 05.06.2013 р. № 440 «Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки».

7. Наказ МНС України від 20.05.2009 року № 347 «Про затвердження Типового положення про пожежно-технічну комісію».

8. ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования.

9. ДСТУ 2272:2006 ССБП. Пожежна безпека. Терміни та визначення.

10. Пожежна безпека. ГУДПО МВС України (нормативні акти та інші документи), в 17 томах, К., Основа, 1997-2014.

Голова фахової атестаційної комісії

Юрій КЛЮЧКА

ПРОГРАМА вступного іспиту з іноземної мови

ВСТУП

Програма вступного іспиту з «Іноземної мови» (англійська/німецька/французька) вступників за ступенем «магістр» (освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст») складена відповідно до наказу МОН № 411 від 28.03.2019 «Про затвердження програми вступного випробування» і наказу Українського центру оцінювання якості освіти № 76 від 10.05.2019 «Про затвердження загальних характеристик предметних тестів єдиного вступного іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)».

Програма вступного іспиту створена з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (рівень B1-B2). Зміст завдань для здійснення контролю якості сформованості іншомовної комунікативної компетентності уніфіковано за видами і формами завдань. У Програмі враховано особливості англійської, іспанської, німецької та французької мов.

Об'єктами оцінки є мовленнєва компетентність у читанні, а також мовні лексичні та граматичні компетентності. Зміст тестових завдань ґрунтується на автентичних зразках літературного мовлення, прийнятого в країнах, мову яких вивчають, відповідно до сфер спілкування і тематики текстів, визначених цією Програмою.

УЧАСНИКИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

У вступному іспиті з іноземної мови беруть участь особи, які бажають вступити на навчання до НУЦЗ України для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), та мають, відповідно до Правил прийому на це право .

МЕТА ЄДИНОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Визначити результати навчання кандидатів з іноземної мови за шкалою 100-200 балів на основі кількості балів, набраних ними за виконання завдань предметного тесту з іноземної мови.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ ТЕСТУ

Частина I.

ЧИТАННЯ

Мета – виявити рівень сформованості вмінь кандидатів самостійно читати і розуміти автентичні тексти за визначений проміжок часу.

Завдання для визначення рівня сформованості іншомовної компетентності в читанні зорієнтовані на різні стратегії: з розумінням основної інформації (ознайомлювальне читання), повної інформації (вивчальне читання) та пошук окремих фактів (вибіркове читання).

Для створення тестових завдань використовують автентичні тексти з друкованих періодичних видань, інтернет-видань, інформаційно-довідкових і рекламних буклетів, художньої літератури.

Тексти для ознайомлювального читання можуть містити до 5 % незнайомих слів, а для вивчального та вибіркового читання - до 3 %, про значення яких можна здогадатися з контексту за словотворчими елементами та за співзвучністю з рідною мовою (слова-інтернаціоналізми).

Загальний обсяг текстів становить до 2 500 слів.

У предметних тестах оцінюють уміння кандидатів розуміти прочитаний текст, виокремлювати ключову інформацію, узагальнювати зміст прочитаного, робити висновки на основі прочитаного.

Кандидат уміє:

- читати текст і визначати мету, ідею висловлення;
- читати (з повним розумінням) тексти, побудовані на знайомому мовному матеріалі;
- читати та виокремлювати необхідні деталі з текстів різних типів і жанрів;
- диференціювати основні факти та другорядну інформацію;
- розрізняти фактичну інформацію та враження;
- розуміти точки зору авторів текстів;
- працювати з різножанровими текстами;
- переглядати текст або серію текстів з метою пошуку необхідної інформації для виконання певного завдання;
- визначати структуру тексту й розпізнавати логічні зв'язки між його частинами;
- встановлювати значення незнайомих слів на основі здогадки, схожості з рідною мовою, пояснень у коментарі.

Частина II.

ВИКОРИСТАННЯ МОВИ

Мета - виявити рівень сформованості мовленнєвих і мовних граматичних і лексичних компетентностей кандидатів.

Кандидат уміє:

- аналізувати й зіставляти інформацію;
- правильно вживати лексичні одиниці та граматичні структури;
- встановлювати логічні зв'язки між частинами тексту.

Лексичний мінімум вступника складає 2 500 одиниць відповідно до сфер спілкування і тематики текстів, визначених цією Програмою.

СФЕРИ СПІЛКУВАННЯ І ТЕМАТИКА ТЕКСТІВ ДЛЯ ЧИТАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МОВИ

I. Особистісна сфера

Повсякденне життя і його проблеми.

Сім'я. Родинні стосунки.

Характер людини.

Помешкання.

Режим дня.

Здоровий спосіб життя.
Дружба, любов.
Стосунки з однолітками, у колективі.
Світ захоплень.
Дозвілля, відпочинок.
Особистісні пріоритети.
Плани на майбутнє, вибір професії.

II. Публічна сфера

Погода. Природа. Навколишнє середовище.
Життя в країні, мову якої вивчають.
Подорожі, екскурсії.
Культура й мистецтво в Україні та в країні, мову якої вивчають.
Спорт в Україні та в країні, мову якої вивчають.
Література в Україні та в країні, мову якої вивчають.
Засоби масової інформації.
Молодь і сучасний світ.
Людина і довкілля.
Одяг.
Покупки.
Харчування.
Науково-технічний прогрес, видатні діячі науки.
Україна у світовій спільноті.
Свята, пам'ятні дати, події в Україні та в країні, мову якої вивчають.
Традиції та звичаї в Україні та в країні, мову якої вивчають.
Видатні діячі історії та культури України та країни, мову якої вивчають.

Визначні об'єкти історичної та культурної спадщини України та країни, мову якої вивчають.

Музеї, виставки.
Живопис, музика.
Кіно, телебачення, театр.
Обов'язки та права людини.
Міжнародні організації, міжнародний рух.

III. Освітня сфера

Освіта, навчання, виховання.
Студентське життя.
Система освіти в Україні та в країні, мову якої вивчають.
Робота і професія.
Іноземні мови в житті людини.

ГРАМАТИЧНИЙ ІНВЕНТАР АНГЛІЙСЬКА МОВА

Іменник

Граматичні категорії (однина та множина, присвійний відмінок).
Іменникові словосполучення.

Лексичні класи іменників (власні та загальні назви: конкретні, абстрактні іменники, речовини, збірні поняття).

Артикль
Означений і неозначений.
Нульовий артикль.
Прикметник
Розряди прикметників.
Ступені порівняння прикметників.
Числівник
Кількісні, порядкові та дробові числівники.
Займенник
Розряди займенників.
Дієслово
Правильні та неправильні дієслова.
Спосіб дієслова.
Часо-видові форми.
Модальні дієслова.
Дієслівні форми (інфінітив, герундій, дієприкметник).
Конструкції з дієслівними формами (складний додаток, складний підмет, складний присудок).
Прислівник
Розряди прислівників.
Ступені порівняння прислівників.
Прийменник
Типи прийменників.
Сполучники
Види сполучників.
Речення
Прості речення.
Складні речення.
Безособові речення.
Умовні речення (0, I, II, III типів).
Пряма й непряма мова
Словотвір.

НІМЕЦЬКА МОВА

Іменник
Утворення множини іменників.
Відмінювання іменників.
Прикметник
Відмінювання.
Ступені порівняння.
Субстантивовані прикметники.
Числівник
Кількісні числівники.
Порядкові числівники.
Дробові числівники.
Займенник

Розряди займенників.
Дієслово
Допоміжні дієслова.
Слабкі та сильні дієслова.
Модальні дієслова.
Зворотні дієслова.
Дієслово lassen.
Дієприкметник I, II.
Минулий час Perfekt. Минулий час Präteritum.
Давноминулий час Plusquamperfekt.
Майбутній час Futur I.
Наказовий спосіб дієслів Imperativ.
Умовний спосіб Konjunktiv II допоміжних і модальних дієслів.
Заміщення умовного способу Konjunktiv II формою würde + Infinitiv.
Konjunktiv II у нереальних умовних підрядних реченнях.
Інфінітив пасивного стану.
Пасивний стан з модальними дієсловами.
Умовний спосіб Konjunktiv I (непряма мова).
Умовний спосіб Konjunktiv I (непряма мова з модальними дієсловами).
Форми минулого часу Perfekt та Plusquamperfekt активного стану з модальними дієсловами.
Прислівник
Ступені порівняння.
Займенникові прислівники.
Прийменник
Прийменники з Akkusativ. Прийменники з Dativ.
Прийменники з Dativ/Akkusativ. Прийменники з Genitiv.
Речення
Інфінітив активного стану з часткою zu та без zu.
Інфінітивні конструкції: um ... zu + Infinitiv; statt... zu + Infinitiv, ohne ... zu + Infinitiv; haben/sein + zu + Infinitiv.
Складносурядне речення.
Складносурядне речення з подвійними сполучниками entweder ... oder, nicht nur ... sondern auch, weder ... noch, sowohl ... als auch, bald ... bald.
Складнопідрядне речення.
Типи складнопідрядних речень.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА

Іменник
Граматичні категорії іменника (рід, число).
Артикль
Означені артиклі.
Неозначені артиклі.
Частковий артикль.
Прикметник
Граматичні категорії прикметника (рід, число).

Присвійні прикметники.
Вказівні прикметники.
Ступені порівняння прикметників.
Числівник
Кількісні числівники.
Порядкові числівники.
Займенник
Особові займенники.
Наголошені займенники.
Питальні займенники.
Неозначені займенники.
Неозначений займенник *оп*.
Займенники в ролі прямого й непрямого додатків.
Займенники *en* та *у*.
Відносні займенники.
Дієслово
Ствердна форма. Заперечна форма. Питальна форма
Часові форми дійсного способу дії (*Indicatif*).
Часові форми умовного способу дії (*Conditionnel*).
Subjonctif.
Наказовий спосіб дії (*Impératif*).
Герундій.
Дієприкметник.
Пасивний стан.
Узгодження часових форм у складних реченнях.
Прислівник
Прислівники частоти.
Кількісні прислівники.
Прислівники способу дії.
Прислівники часу.
Утворення прислівників із суфіксом *-ment*.
Ступені порівняння прислівників.
Прийменник
Прийменники місця. Прийменники часу.
Сполучник
Сполучники сурядності.
Сполучники підрядності.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕСТУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Загальна кількість завдань тесту – **42**. На виконання тесту відведено **60 хвилин**. Тест складається з двох частин.

Частина «Читання» (**Tasks 1-4**) містить **22** завдання різних форм. Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей **B**.

Частина «Використання мови» (**Task 5** та **Task 6**) містить **20** завдань. Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей **B**.

Тест складається із завдань трьох форм:

1. **Завдання на встановлення відповідності** (Task 1: № 1-5, Task 3: № 11-16).

У завданнях пропонується підібрати заголовки до текстів/частин текстів із наведених варіантів; твердження/ситуації до оголошень/текстів; запитання до відповідей або відповіді до запитань. Завдання вважається виконаним, якщо учасник єдиного вступного іспиту встановив відповідність і позначив варіант відповіді в бланку відповідей **B**.

2. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді** (Task 2: № 6-10). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник єдиного вступного іспиту вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей **B**.

3. **Завдання на заповнення пропусків у тексті** (Task 4: № 17-22, Task 5: № 23-32, Task 6: № 33-42).

У завданнях пропонується доповнити абзаци/речення в тексті реченнями/ частинами речень, словосполученнями/словами із наведених варіантів. Завдання вважається виконаним, якщо учасник єдиного вступного іспиту вибрав і позначив варіант відповіді в бланку відповідей **B**.

Схеми нарахування балів за виконання завдань тесту:

1. **Завдання на встановлення відповідності** оцінюється в **0** або **1** бал: **1** бал - за правильно встановлену відповідність; **0** балів, якщо правильною відповіддю не встановлено, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

2. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді** оцінюється в **0** або **1** бал: **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

3. **Завдання на заповнення пропусків у тексті** оцінюється в **0** або **1** бал: **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

Максимальна кількість балів - 42.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕСТУ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Загальна кількість завдань тесту - 42. На виконання тесту відведено 60 хвилин. Тест складається з двох частин.

Частина «Читання» (Aufgaben 1-4) містить 22 завдання різних форм. Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей **B**.

Частина «Використання мови» (Aufgabe 5 та Aufgabe 6) містить 20 завдань. Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей **B**.

Тест складається із завдань трьох форм:

1. **Завдання на встановлення відповідності** (Aufgabe 1: № 1-5, Aufgabe 3: № 11-16).

У завданнях пропонується підібрати заголовки до текстів/частин текстів із наведених варіантів; твердження/ситуації до оголошень/текстів; запитання до відповідей або відповіді до запитань. Завдання вважається

виконаним, якщо учасник єдиного вступного іспиту встановив відповідність і позначив варіант відповіді в бланку відповідей В.

2. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (Aufgabe 2: № 6-10). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник єдиного вступного іспиту вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей В.

3. Завдання на заповнення пропусків у тексті (Aufgabe 4: № 17-22. Aufgabe 5: № 23-32, Aufgabe 6: № 33-42).

У завданнях пропонується доповнити абзаци/речення в тексті реченнями/ частинами речень, словосполученнями/словами із наведених варіантів. Завдання вважається виконаним, якщо учасник єдиного вступного іспиту вибрав і позначив варіант відповіді в бланку відповідей В.

Схеми нарахування балів за виконання завдань тесту:

1. Завдання на встановлення відповідності оцінюється в 0 або 1 бал: 1 бал - за правильно встановлену відповідність; 0 балів, якщо відповідності не встановлено, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

2. Завдання I вибором однієї правильної відповіді оцінюється в 0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

3. Завдання на заповнення пропусків у тексті оцінюється в 0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

Максимальна кількість балів - 42.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕСТУ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Зміст тесту визначено Програмою єдиного вступного іспиту з іноземних мов для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 28 березня 2019 року №411 «Про затвердження Програми вступного випробування».

Загальна кількість завдань тесту - **42**.

На виконання тесту відведено **60 хвилин**.

Тест складається з двох частин.

Частина «Чигання» містить **22** завдання різних форм. Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей **В**.

Частина «Використання мови» містить **20** завдань. Відповіді на ці завдання позначаються в бланку відповідей **В**.

Тест складається із завдань двох форм:

1. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді** (№ 1-16, 23-32, 33-42). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких

лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник єдиного вступного іспиту вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей **B**.

2. Завдання на заповнення пропусків у тексті (№ 17-22).

У завданнях пропонується доповнити абзаци/речення в тексті реченнями/ частинами речень, словосполученнями/словами із наведених варіантів. Завдання вважається виконаним, якщо учасник єдиного вступного іспиту вибрав і позначив варіант відповіді в бланку відповідей **B**.

Схеми нарахування балів за виконання завдань тесту:

1. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді** оцінюється в **0** або **1** бал: **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

2. **Завдання на заповнення пропусків у тексті** оцінюється в **0** або **1** бал. **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

Максимальна кількість балів - **42**.

СХЕМИ НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ІСПИТУ З АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ ТА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВ

№ з/п	Форма / опис завдання	Схема нарахування балів	Предмет
1	Завдання з вибором однієї правильної відповіді. Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник ЄВІ вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей B	0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано	- англійська мова - німецька мова - французька мова
2	Завдання на встановлений відповідності. У завданні пропонується підібрати заголовки до текстів/частин текстів із наведених варіантів: твердження/ ситуації до оголошень/текстів; запитання до відповідей або відповіді до запитань. Завдання вважається виконаним, якщо учасник ЄВІ встановив відповідність і позначив варіант відповіді в бланку відповідей B	0 або 1 бал: 1 бал - за правильно встановлену відповідність; 0 балів, якщо правильної відповідності не встановлено, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано	- англійська мова - німецька мова - французька мова
3	Завдання на заповнення пропусків у тексті. У завданні пропонується доповнити абзаци/ речення в тексті реченнями/ частинами речень, словосполученнями/ словами із наведених варіантів. Завдання вважається виконаним, якщо учасник ЄВІ вибрав і позначив варіант відповіді в бланку відповідей B	0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано	- англійська мова - німецька мова - французька мова

ТАБЛИЦЯ
відповідності тестових балів, отриманих за виконання екзаменаційної
роботи єдиного вступного іспиту з англійської, німецької, французької
МОВ

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100 - 200
0	не склав
1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	не склав
5	не склав
6	не склав
7	не склав
8	не склав
9	не склав
10	не склав
11	не склав
12	100
13	106
14	112
15	117
16	122
17	126
18	130
19	134
20	138
21	141
22	144
23	148
24	151
25	154
26	157
27	160
28	163
29	166
30	169
31	172
32	174
33	177
34	180
35	183
36	185
37	188
38	191
39	193
40	195
41	198
42	200

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

АНГЛІЙСЬКА МОВА

- 1 Andy Hopkins, Jocelyn Potter. Look Ahead. Longman, 2000.
- 2 Верба Л. Г., Верба Г. В. Граматика сучасної англійської мови: Довідник. – К., 2003.
- 3 Digby Beaumont, Colin Granger. The Heinemann English Grammar. 2002. - 350 p.
- 4 Horner D., Strutt R. Words at Work. Vocabulary development for Business English. Cambridge University Press, 2006.128 p.
- 5 John Eastwood. Oxford Practice Grammar. Oxford University Press, 1992.
- 6 Michael McCarthy, Felicity O'Dell English Vocabulary in Use. Cambridge University Press, 2002.
- 7 Michael Swan, Catherine Walter. The Good Grammar Book. A grammar practice book for elementary to lower-intermediate students of English. Oxford University Press, 2003.
- 8 Raymond Murphy. English Grammar in Use.1998.
- 9 Stuart Redman. English Vocabulary in Use (Pre-intermediate and Intermediate). Cambridge University Press, 2002.

НІМЕЦЬКА МОВА

1. Adelheid Hoffgen. Deutsch lernen für den Beruf. Verlag für Deutsch.
2. Christian Fandrych. Sage und schreibe. Ernst Klett Sprachen. Stuttgart 2004.
3. Овчинникова А. В., Овчинников А. Ф. Новые 500 упражнений по грамматике немецкого языка. – М. : Лист-Нью, 2002. – 349 с.
4. Ulrike Tallowitz. Klipp und Klapp. Ernst Klett Sprachen. Stuttgart, 2004.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА

1. Assimil. Французский без труда сегодня / А. Булжер, Ж.-Л. Шерель. – М., 2006. – 622 с.
2. Може Г. Ускоренный курс французского языка. – 3-е изд. – М. : Айрис-пресс, 2005. – 352 с.
3. Попова И. Н. Французский язык : Учеб. для I курса институтов и факультетов иностранных языков. – Х., 2006. – 576 с.

Голова фахової атестаційної комісії

Ірина БОГДАНОВА